

Ingen ko på isen för Zanotti

Ett fint kontrakt som fortsatt huvudtränare för elitsatsande Team Sydhavasørerne låg på bordet.

Då valde Johan Zanotti att gå på instinkt.

Av: Christoffer Ekmark

Först av allt ska nämnas att den friskspråkige, hetlevrade, respekterade och mycket framgångsrike handbollstränaren Johan Zanotti lider av koskräck. Han är en av dem som på Kurt Olssons initierade och kultförklarade från-ingenstans-fråga "Har du koskräck?" kan svara: "Ja, så in i bomben!".

Denna koskräck har Zanotti varit öppen med länge och blivit tvingad att hantera i omgångar. På sin svensxa leddes han in med ögonbindel utrustad med en enorm arm-och-hand-handske i plast för att inseminera en kossa. Vilket lyckligtvis gick väl för samtliga parter.

Att han idag självant dagligen hanterar kossor och andra lantgårdskreatur istället för att stå vid en handbollsplan är på många sätt anmärkningsvärt. Inte minst med tanke på att familjen bor kvar i danska Maribo, några kilometer från Rödby där tusentals svenskar tagit färjan till Tyskland.

– Klubben ville förlänga, kontraktet var uppritat, men jag bestämde mig för att inte fortsätta med tränaryrket. Det var delvis ett beslut jag funderat på länge, men även ett väldigt spontant beslut. Ärligt talat var det mer eller mindre inne på mötet med klubbledningen som jag helt hundra bestämde att jag behövde tacka nej till en fortsättning.

Varför?

– Jag känner att jag inte varit en så bra far jag vill vara de senaste åren. Ibland hinner man träffa dottern 20 minuter varje morgon och sedan ingenting mer. Hon är sju år nu och jag vill inte missa de mer vardagliga sysslorna, en normal semester. Alla små detaljer som man annars går miste om – det vill jag uppleva, eller i alla fall, i en större utsträckning ha möjlighet till.

Det är säkert många elittränare som tänkt så, men inte vågat koppla bort sin yrkesroll med vetskapen om att det är en svår marknad att komma tillbaka till?

– Ja, kanske det. Men nu har jag haft 25 fina år med handbollen och om jag inte kan komma tillbaka till "toppen" efter det här valet så får det väl bli så då. Det är faktiskt inget jag tänker på, jag har inget att bevisa för någon...

Istället väntar nya utmaningar.

Och de vars stigar någonsin korsats med Johan Zanottis förvånas nog inte över hans livsval. I detta fallet handlar det om helt olika inriktningar på en och samma skola. En "efterskola".

– Lite förenklat kan danska barn i vanliga skolor ta ett sabbatsår från sin ordinarie utbildning för att gå på efterskola med inriktning på olika yrken. Man får chansen att prova på praktiska yrken, samtidigt som man läser sina grundämnen.

Det är på en sådan skola, Bindernäs Efterskola, som Zanotti nu arbetar på.

– Det fina är att jag själv får prova på en massa saker jag annars aldrig skulle ha gjort. Jag jobbar med elever som provar på att vara hantverkare, djurskötare, spela e-sport och jobba med styling. Min fru jobbar för nuvarande med stylingbiten och jag själv har haft en hel del att göra med eleverna på e-sportinriktningen.

Va? Du? e-sport?

– Ja, för fan. Personligen kan jag inte ett dugg om e-sport, det är fullständigt ointressant, men jag kan få eleverna att träna och fokusera på det, att strukturera upp sin vardag, en vardag som annars kan bli en gråzon. De har till exempel gympass på morgonen, vilket inte är deras vardag annars. Efter sommaren ska skolan även starta en hundlinje som jag och frun ska jobba med tillsammans.

Det låter i och för sig som att det hade kunnat vara din idé?

– Jo, jag kan ha hintat skolan om det, men efter det är det min fru som sköter ruljansen. Vi har elever som går en jaktlinje och de behöver sina hundar. Jag älskar att arbeta med djur och nu under coronatiderna har jag fått prova på en massa nytt. Skolan är som ett zoo eller som en mindre bondgård och jag har byggt kanin- och fasanburar samt vallat större djur halva dagarna. Det är annat än ett kontor, med Mac:en och en hall.

– Konceptet med efterskola är briljant. Eleverna bor på skolan, som på ett internat. Visst, det kostar pengar för föräldrarna även om det finns stöd att få från kommunen, men för barnen är det bra. Det är

så många som är osäkra i den åldern. I Sverige är det vanlig grundskola i nio år tills man måste göra ett konkret val till gymnasiet som gäller.

Hur har bondgårdslivet påverkat dig som människa?

– Under den här tiden har jag definitivt upptäckt nya sidor hos mig själv. Bara en sådan sak är befriande. Fler människor borde prova att göra någonting helt annat någon gång i sitt liv, någonting utanför ens "comfort zone". Jag älskar djur, det är riktigt mysigt när griskuldingarna springer efter och biter en i skorna och jag kan inte påstå att jag saknar handbollen nu.

Vilka djur finns på skolan?

– Får, lamm, kor, kalvar, hästar, små grisar, gigantiska grisar, fasaner, änder, marsvin, kaniner, ormar, åsnor, svanar – det är ett helt djävla zoo. Dessutom har vi byggt en insjö med fisk i. Jag lär mig fruktansvärt mycket och att lära sig något nytt, oavsett vad det är, har alltid drivit mig. Nu får jag arbeta med djur som jag tycker mycket om, så jag har bytt en betald hobby (handbollen) mot en annan. Jag har svårt att se något dåligt i det.

Vad händer med din handboll nu då?

– Hur det blir i september får vi se. Jag ska vara en slags mentor åt tränarna i klubben och kommer att vara fortsatt involverad. Jag kommer träna min dotters lag, "Naughty by Nature Team" kallar jag dem.

Vad var det som fick dig till Maribo från första början?

– Klubben hade tidigare ett rykte om sig att satsa och betala bra för nyförvärv, men hade inte lyckats gå upp i högsta ligan. De ville ändra på det, föryngra laget och satsa lokalt. Sportchefen Morten Juul som kontaktade mig ville förändra kulturen i klubben och få lite av det som jag gjort bland annat i Runar och LUGI. Det var en spännande utmaning att se om det gick att applicera med det Team Sydhavsøerne ville åstadkomma. Vi föryngade, halverade budgeten och gick till kval uppåt vilket var det historiskt bästa resultatet för "Teamet". Jag är helt säker på att de går upp den här säsongen eller nästa. Det vore helt fantastiskt!

Men utan dig...?

– Egentligen var det helt klart att jag skulle förlänga kontraktet. Men mitt samvete och min magkänsla styrde mig och jag litade på det.

– Det kändes bra i magen efter mötet. Min fru och jag hade såklart diskuterat det, men hon blev nog lite överraskad när jag kom hem och berättade om mitt beslut, att ändra livsstil. Alla, eller många, känner mig ju som "Han Zanotti handbollstränaren", det är väl nästan bara jag själv som inte definierar mig som en sådan och så har det alltid varit.

– Jag vet att det är få förunnat att vara elittränare. Det är en stor ära och stolthet när jag tänker på att jag faktiskt haft möjligheten att jobba med min hobby, det handlar inte om att jag inte trivs i den rollen, tvärtom. Jag vill bara inte missa allt när familjen växer.

"Det är riktigt mysigt när griskuldingarna springer och biter en i skorna."

”

Zanotti påpekar samtidigt en central detalj.

– Jag är utbildad SO-lärare i grunden så det är inget helt nytt område för mig att hantera elever.

Familjen Zanotti har nyss köpt ett eget hus i Maribo.

– Det är en trygghet att ha sitt eget och inte hyra av klubben man jobbat för.

Du går loss på din egen trädgård också har vi noterat i sociala medier...?

– Hehe. Ja, nu bygger jag ett helt utekök med pizzaugn och allt. Jag ville även ha gässpå tomt, men då satte frugan ner foten. Det finns ett hönsstuga i trädgården så det är nog bara en bearbetningsfråga.

Ah, jag ser pedagogen i dig.

– Jo, så är det.

Kommer familjen Zanotti bli nya "Mandelmans" med en egen gård en dag?

– Nej, det hade jag aldrig orkat med. Men jag har snackat med skolan om att bli en "handy man" där. Igår var jag nere och matade djuren i fem timmar.

– Inte många vet om det, men jag är duktig med händerna. Jag ska gå en smedkurs i augusti. "Operation smedkurs" innebär grovsmide först, därefter finsmide och i slutändan kanske man blir silversmed.

Med en egen smyckekollektion?

– Haha, först vill jag lära mig det här. Det vore kul att ha gjort en egen kniv till mitt utekök.

Vad är grejen med din pizzaugn?

– Jag älskar att laga mat och har alltid haft en dröm om att ha ett utekök. Under Coronaepidemin bestämde jag mig för att bygga en själv. Ingen 40 000-kronorsvariant, utan från saker som folk slängde. Det enda jag köpt är det elfasta murbruket. Man tar fram den inre grottmänniskan i sig.

Vad får du för reaktioner på dina senaste livsval?

– Det finns säkert de som undrar om jag blivit dum i huvudet. När folk ringer upp och jag får avbryta samtalet för att jag mockar hästboxar. De skrattar då, men de som känt mig länge är nog ändå inte förvånade. Jag har garanterat en diagnos. Frågan är bara vad.

Beskriv Maribo?

– Det påminner om min hemort Kävlinge på 70-talet. En liten by där alla känner alla och där det finns en trygghet med 7 000 invånare. Byn har ett handbollslag, en kajakklubb och en fotbollsklubb. Där finns de stora mötesplatserna.

– Det finns en gemytlighet i samhället som är svårslagen och det är en bra miljö att växa upp i. Vi fick frågan om vi ville bo i Köpenhamn, men det var aldrig på tal.

Tappar man i utveckling som tränare när man är borta en eller några säsonger – eller gör det nytta med nya perspektiv?

– Svår fråga. Jag vet inte. Men att få nya impulser kan ju aldrig vara fel, oavsett vad de är.

– Om jag en dag kommer tillbaka till handbollen, vilket inte är säkert, jag ska ju först själv vilja, och sen ska någon vilja ha mig. Oavsett så tror jag helt klart att en paus berikar mig...

Zanotti funderar hårt och länge.

– Ärligt talat vet jag inte om jag vill tillbaka till eliten.

Jaså?

– Ja. Jag tycker inte att sporten går i rätt riktning.

– Ta 7-6-spelet till exempel. Varför ändra på en hel sport på helt lösa grunder?

– Sedan har vi alla dessa delegater som sitter och bestämmer som småpåvar och utövar pennialism. Usch!

Jag ser även hur mästerskapshierarkin tagit sig in i seriespelet i ligorna och jag gillar inte vart vi, handbollen är på väg. Det är inte "hygge" längre!

Ogillande är måhända ett svagt ord för att beskriva Zanottis syn på just delegater. Han undviker att ens hälsa på dem.

– Man kan räkna handskakning som hälsning, eller inte... Jag ser rakt igenom dem och har noll intresse av deras roll på en handbollsmatch. Noll! Det de säger och påpekar är bara luft.

Varför?

– Vi i laget tränar extremt mycket och viger stora delar av våra liv till att vara på topp inför en match. En delegat kommer, ibland 30 minuter innan match, sitter med på ett tekniskt möte och försöker ha koll på vilka färger vi spelar i. Thats it! Deras roll är för stor i relation till vad de egentligen bidrar med.

– Om rollen hade varit till för att stötta domarna på effektivt sätt hade jag haft en helt annan respekt för dem. Varför delger de inte det som diskuteras med domarna efter matchen med oss? Kan vi tränare inte bidra med kunskap om situationer och så vidare? Vet/kan de mer än oss? Men så är ju inte fallet nu när domarna är rädda för delegaten för att det kan påverka deras ranking.

– Jag har en helt annan dialog med domarna, ofta en produktiv dialog, än med delegaterna. Som det fungerar idag är det meningslöst med delegater. De sitter på för

mycket makt. Vi är en liten sport som klarar oss utan tappar som dem.

Ditt förakt låter ordentligt grundat?

– Jag minns en semifinal med LUGI mot Drott hemma. Albin Tingsvall gjorde mål med en sekund kvar som godkändes av domarna, men delegaten viftade bort målet. Det handlade bara om maktmissbruk. Det fanns inte en möjlighet i världen att delegaten visste om tiden var ute eller inne och jag kommer aldrig att förlåta aktuell delegat för det.

– När säsongen startade efter det hade vi samma delegat och jag hälsade inte på honom. Jag fick förbundet efter mig i samband med det eftersom jag även var U21-landslagstränare, men jag tvärvägrade att göra en pudel.

Kan det inte bli så att ditt lag förlorar sportsligt på det då?

– Äsch, jag vet inte. Jag är tydlig med att jag håller distansen till deras roll på matchen – inte som människor i allmänhet. Vi kan säkert ta en pilsner efter matchen, men rollen som delegat passar inte in i handbollen och jag står för det. Om en delegat fullt ut kan beskriva dess arbetsuppgift så ska jag lyssna fullt ut. Jag har frågat dem, men inte fått några vettiga svar.

Med tanke på hur diskussionerna går i Sverige är det nog tveksamt om elittränarna i Handbollsligan och SHE vet varför delegaterna finns till?

– Exakt, och det är dagisnivå. Dessutom kostar de pengar för klubbarna. Jag får en känsla av att de som är delegater främst vill hålla sig kvar inom sporten och bära förbundets kläder. Ge dem en tydlig uppgift så är det en annan diskussion. Utveckla rollen och få bort det flummiga.

När Tomas Axner slutade i LUGI efter 745 år för att ta över som förbundskapten för damlandslaget var det en del, åtminstone undertecknad, som tänkte att du skulle ta över. Lite tidigare funderade jag även på om det var du som skulle bli Henrik Signells efterträdare. Du har ju utbildningarna, proffs-farenheten och u-landslagsmeriter. Kommer du en dag att bli förbundskapten igen?

– I Sverige är det tveksamt. Jag är passad nog inte riktigt in där, och har nog aldrig gjort, trots cirka tio år inom SHF.

– Men det var nära att jag tog över Nederländer-

nas herrar för två år sedan. Kontraktet var klart, bara signaturen saknades, men då sa min danska klubb nej vilket jag har full förståelse för. Vi får väl se hur det blir i framtiden.

Du är en tävlingsmänniska och många minns säkert när du var på väg upp på läktaren i Alingsås för att dela ut stryk efter att någon i publiken kastat ett matchprogram i huvudet på dig. Vad händer när du inte får utlopp för de känslorna längre?

– När man står där som coach i en match är det en magisk känsla. Samtidigt kan jag erkänna att jag lugnat ner mig med åren. Jämfört med när jag började i Trelleborg så är jag en helt annan ledare. Känslan av att förlora är så enormt mycket tyngre än känslan av att vinna och det bröt ner mig till slut. Nu klarar jag av att rikta energin på de viktigaste sakerna. Men visst, vinnarmentaliteten har präglat mig och jag tycker att man kan fostra vinnare.

Men det gör vi ju inte i Sverige numera där man inte räknar resultat ibland upp till 13 års ålder?

– Det är en anmärkningsvärd grej det där. I Danmark upplever jag det som att man inte vill åka till svenska turneringar i samma omfattning som tidigare. Mentaliteten skiljer länderna åt markant. I Danmark har det inte varit en fråga på samma sätt, men jag anser att det är nyttigt med debatten.

En del av Zanottis fortsatta deltagande i handbolls-världen handlar om mentorskap och föreläsningar.

– Jag jobbar med en del tränare som ringer och frågar om ledarskap och handbollsfrågor ibland. Det handlar inte om att vara någon djävla guru. Sådan är jag absolut inte och det är inget jag har med på mitt CV. Däremot föreläser jag en hel del och kör på med ”Zanotti Multitasking”, en form av träning för barn och ungdomar. Den träningsformen är väldigt efterfrågad och jag föreläser om det i Norge, Danmark, Serbien och Kroatien.

– Idén handlar om att barnen efter en träning ska vara fullt stimulerade. Det är så många barn idag som är understimulerade. Aktiviteten måste ha en innebörd. Det är klubbar och förbund som ringer, men jag har aldrig haft en föreläsning i Sverige, förutom på Svenska Fotbollsförbundet en gång tillsammans med Albin Tingsvall.

– Nu ska jag även starta webinar där man pratar framför datorn med powerpoint; en digital föreläsning. Jag höll en sådan för Greklands Handbollsförbund nyss, vilket var en märklig känsla.

Kommer du att förbli i Danmark?

– Ja. Jag har fått förfrågningar från andra klubbar, men då hade jag tvingats flytta – vilket inte är aktuellt. Det var tufft att lämna Norge och tryggheten min dotter hade där, med vänner och så vidare. Och nu har jag ingen anledning att flytta. Min familj har följt mig i alla år, men det finns ingen anledning att jaga grönare gräs. Jag behöver inte bevisa någonting för någon. Jag är nöjd med allt jag åstadkommit, SM-silver, DM-silver och EM-silver.

– Jag har aldrig varit bäst, eller... mina lag har aldrig varit bäst, och det är okej!

– Resan till silvret med LUGI är fanimej unik. Hur vi tog oss dit är en god känsla och det var okej att förlora till Mikael Franzén. Så jag saknar inte ett SM-guld eller VM-guld. Jag ser ledarskapet, lagbygget och allt annat som viktigare än att vinna titlar och kanske är det en anledning till att jag inte har ett guld?

Under våren 2020 har Johan Zanotti, tillsammans med Skånes Handbollsförbunds starka män Emme Adébo och Bjarne Persson startat ”Handbollspodden”

– En kul grej faktiskt! Det finns ingen annan som har vår inriktning på en handbollsrelaterad pod. De andra handlar om de aktuella ämnena för dagen. Vi vill ha någonting annat. Vi vill ha gäster varje gång; de som

”Det var nära att jag tog över Nederländernas herrar för två år sedan. Kontraktet var klart, bara signaturen saknades...”

”

byggde svensk handboll. Hittills har vi har fått ja från alla vi frågat. Vi ska samla ihop spelare som var stora när jag var yngre. Alla vet vad Bengan Boys-gänget gör idag, men det finns så många andra värda att framhålla. Vi ska minnas de som gjorde någonting!

Avslutningsvis. Om fem år – vad gör du då?

– Öhhh...

Tänker du inte så?

– Nej, aldrig.

– Enda gången jag tänkt så var när jag var tränare i Kävlinge i division två. Efter det fick jag fyra erbjudanden från olika klubbar och valde Skånela. Då tänkte jag: ”Om tre år ska jag vara Elitserietränare”.

– Två år senare var jag det i Trelleborg. Då var det ett stort ”Jaha, och nu då?”

– Men om jag får bestämma... Om fem år är jag välmående och luktar på blommor under en korkek som tjuren Ferdinand. ■

